

Utlåtande 2003:142 RIV+II (Dnr 413-1226/2001)

Ett ”Bunkefloprojekt” – schemalagd motion i Stockholms grund- och gymnasieskolor

Motion av Ann-Marie Strömberg (v) (2001:47)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stadens skolor uppmanas att aktivt arbeta med läroplanens skrivningar om fysiska aktiviteter.
2. Motion 2001:47 av Ann-Marie Strömberg (v) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Erik Nilsson och Kersti Py Börjeson anför följande.

Motionens innehåll

Ann-Marie Strömberg (v) har i motion 2001:47, *bilaga 2*, föreslagit att kommunfullmäktige skall besluta om att genomföra ett ”Bunkefloprojekt” i Stockholm med schemalagd motion minst en timma om dagen för alla elever i Stockholms grund- och gymnasieskolor.

Remisser

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, idrottsnämnden samt till Spånga-Tensta, Maria-Gamla stans och Älvsjö stadsdelsnämnder.

Utbildningsnämnden delar uppfattningen att rörelse och fysisk aktivitet bland grundskoleelever är viktig och bör uppmuntras av skolan. Nämnden anser även att det är varje rektor som själv bestämmer om tid ska tas från andra

ämnen och/eller om antalet timmar i skolveckan ska ökas för att användas till idrott och hälsa.

Idrottsnämnden tillstyrker motionärens förslag att genomföra ett "Bunkefloprojekt" i Stockholm.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd tror inte att genomföra ett Bunkefloprojekt i Stockholm är modellen för att åstadkomma förbättringar. Det är sällsynt att en idé och modell som under särskilda betingelser vuxit fram bland en grupp eldsjälar går att med framgång överföra på det sätt som föreslås. Samtidigt skulle ett sådant beslut lätt kunna uppfattas som en form av centralstyrning.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd anser inte att kommunfullmäktige ska fastslå hur den enskilda skolan ska arbeta för att befrämja elevens hälsa genom fysiska aktiviteter. Varje skola ansvarar för att målen nås med verksamheten.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att det är önskvärt med mer motion i skolan men detta förutsätter mer resurser för idrottshallar och lärare. Nämnden anser inte att kommunfullmäktige bör detaljreglera hur ytterligare resurser till skolan för motion ska användas. Det finns fler möjligheter att bedriva en utökad motionsverksamhet än den som prövats i Bunkefloprojektet.

Mina synpunkter

Sedan juni 2003 finns det inskrivet i grundskolans läroplan att skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. För gymnasieskolan gäller att skolan skall sträva efter att ge eleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysiska aktiviteter. Dessa förändringar i grundskolans läroplan innebär att alla skolor har i uppdrag att alla se till så elever får möjlighet till fysisk aktivitet varje dag.

Problemet med allt fler överviktiga barn och ungdomar i vårt land har uppmärksamrats i flera sammanhang på sistone och samtliga poängterar vikten av mer motion och rörelse. Därför är det ytterst angeläget att alla skolor lever efter läroplanens krav och ser till att alla elever får möjlighet till fysisk aktivitet varje dag.

För att motion och rörelse skall kännas lustfyllt för alla så måste det finnas utrymme i skolan även för andra sorters motionsutövande än den traditionella idrotten, som ofta kan vara förknippad med krav på prestationer. Rörelse mer i lekform, dans, promenader osv. kan vara alternativa former av motion, som kan attrahera även dem som inte gillar den traditionella idrotten.

Ämnet idrott och hälsa behöver på många skolor utvecklas. Vi måste lyckas betydligt bättre med att nå de 10-15% av eleverna i de äldre åren som inte deltar i dagens idrottsundervisning. Den pedagogiska utmaningen ligger i att

väcka ett intresse för rörelse hos dessa elever och att hitta aktiviteter som stimulerar och ger en positiv upplevelse.

Vi måste ge eleverna inspiration och upplevelser som gör att de aktiverar sig i idrottsföreningar efter skoltid. En del i detta är att införa fritidsklubbar i Stockholm för eleverna år 4-6. Ett pilotprojekt med 5-10 fritidsklubbar kommer starta under 2004.

En annan viktig del i att öka andelen barn och unga som rör på sig är att idrotten ska vara lättillgänglig och för alla, även för dem som inte tillhör det traditionella föreningslivet. Vi satsar därför 20 miljoner kronor under mandatperioden på att utveckla spontanidrotten. En projektgrupp har tillsatts som kommer att presentera sina idéer för idrottsnämnden i november. Redan idag bedriver staden vissa ”pröva-på”-verksamheter, där unga ges möjlighet att prova olika idrotter i stadens sim- och idrottshallar. Därutöver sker samarbete med Stockholms idrottsförbund inom ramen för idrottsskolorna.

Regeringen kommer att tillföra idrottsrörelsen sammanlagt en miljard kronor under mandatperioden för att arbeta med att utveckla samarbetet mellan skolor och lokala idrottsföreningar. Detta är ytterligare ett steg till att få in fler idrottsföreningar i skolan.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Det är föräldrarna som har huvudansvaret för barnens hälsa och vilken kost barnen äter. Det är varken önskvärt eller möjligt att skolan övertar detta ansvar.

Det måste vara upp till varje rektor att själv avgöra om tid ska tas från andra ämnen eller om antalet timmar i skolveckan ska ökas för att användas till Idrott och hälsa. Omkring en tredjedel av ungdomarna i Stockholm är fysiskt passiva, vilket innebär att de inte ägnar sig åt idrott i någon form. Idrott i skolan kan spela en viktig funktion då det gäller att öka intresset för mer fysisk aktivitet på fritiden. Fysiska aktiviteter i skolorna kan också öka elevernas koncentrationsförmåga och därmed bidra till trivsel, arbetsro och goda studieprestationer.

Under de senaste åren har ämnet Idrott och hälsa kommit att teoretiseras kraftigt. Syftet med idrottsundervisningen måste vara att eleverna ska röra på sig. Teoretiska kunskaper om hälsofrågor torde kunna inrymmas i andra ämnen såsom biologi och hemkunskap eller i det förebyggande elevvårdsarbetet, därför borde den nationella kursplanen för idrott och hälsa få en ny inriktning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stadens skolor uppmanas att aktivt arbeta med läroplanens skrivningar om fysiska aktiviteter.
2. Motion 2001:47 av Ann-Marie Strömberg (v) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 19 november 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson Kersti Py Börjeson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Ann-Marie Strömberg (v) har i motion 2001:47, bilaga 2, föreslagit att kommunfullmäktige skall besluta om att genomföra ett "Bunkefloprojekt" i Stockholm med schemalagd motion minst en timma om dagen för alla elever i Stockholms grund- och gymnasieskolor.

REMISSER

Motionen (2001:47) remitterades för synpunkter till utbildningsnämnden, idrottsnämnden samt till Spånga-Tensta, Maria-Gamla stans och Älvsjö stadsdelsnämnder.

Utbildningsnämnden beslöt den 8 november 2001 att godkänna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Erik Nilsson m.fl. (s), bilaga 1.

Reservation anfördes av ledamoten Claes-Göran Jacobson m.fl. (v), bilaga 1.

Reservation anfördes av ledamoten Marie Egnell (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Jan Björklund m.fl. (fp), ledamöterna Kristina Alvendal m.fl. (m) och Pia Skott (kd), bilaga 1.

Ersättaryttrande gjordes av Helve Tsai (sp) enligt Jan Björklunds m.fl. (fp) särskilda uttalande.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande är av följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsförvaltningen delar uppfattningen att rörelse och fysisk aktivitet bland grundskoleelever är viktig och bör uppmuntras av skolan. Detta är viktigt inte minst ur ett folkhälsoperspektiv.

Satsningen i Bunkeflo bygger på att idrottsföreningar ställer upp och arbetar ideellt i skolorna. Stadens skolor bör i högre grad försöka utveckla samarbetet med föreningslivet för att uppmuntra eleverna att delta i idrott och andra fysiska aktiviteter såväl under skoltid som under fritid.

Utbildningsförvaltningen vill dock understryka att det är varje rektor som själv bestämmer om tid ska tas från andra ämnen och eller om antalet timmar i skolveckan ska ökas för att användas till idrott och hälsa.

Idrottsnämnden beslöt den 22 mars 2002 att i huvudsak godkänna idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande, men att därutöver anföra.

Det är inte idrottsnämndens uppgift att styra skolornas utbud. Varje skola är självständig och kan inom ramen för sin verksamhet införa särskilda åtgärder i syfte att förstärka ämnen som är prioriterade. Vi vill därför inte anföra någon åsikt gällande lämpligheten av ett Bunkefloprojekt i Stockholm.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Kersti Py Börjeson* (s) enligt idrottsförvaltningens förslag.

Reservation anfördes av *Majken Wennberg* (v) enligt idrottsförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Kersti Py Börjeson m.fl.* (s), bilaga 1.

Ersättningsyttrande gjordes av *Peter Nilsson* (mp), bilaga 1.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande är av följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

I idrottspolitiskt program för Stockholms stad, vilket fastställdes av kommunfullmäktige den 23 april 2001, uttrycks stadens ambitioner och vilja inom idrottsområdet. Likaså i det av idrottsnämnden godkända programmet för spontanidrott betonas vikten av att barn och ungdomar ges möjlighet till ett både hälsosammare liv och roliga aktiviteter genom idrott och fysiska lekar.

I det idrottspolitiska programmet anges under rubriken "*Idrotten vill*"; "Idrottsnämnden ska stödja barnidrott som är inriktad på lek och ger möjligheter att pröva på olika idrotter. Idrotter för barn ska kunna bedrivas i enkla former i barnens närområde, på skolgårdar, parklekar, bollplaner och i grönområden. Idrottsnämnden ska verka för att bland annat vid planeringen av nya bostadsområden skapa förutsättningar för ett idrottande i närmiljön. Tävlingsverksamhet bör utformas så att den stimulerar en kvalitativ och långsiktig idrottslig utveckling och motverkar utslagning. Både organiserad och oorganiserad bredd och motionsidrott ska stödjas."

”En större samsyn mellan idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna bör eftersträvas när det gäller barns och ungdomars idrottande. Ämnet idrott och hälsa bör ges en höjd prioritet i skolan och samverkansformerna mellan enskilda skolor och idrottsanläggningar bör utvecklas. Spontant idrottande och deltagande öppna verksamheter bör ges ett ökat utrymme på idrottsnämndens anläggningar och i skolans idrottsförvaltningen anser att det är helt i linje med vad som tidigare har redovisats i utlåtandet mycket viktigt att stödja tanken om mer fysisk aktivitet i skolan. Det har genom forskning visat sig att vikten av att träna de motoriska färdigheterna har stor betydelse för barns inlärningsförmåga. Detta bekräftas av att barn som är mer fysiskt aktiva under sin fritid, har bättre betyg än barn som är inaktiva.

I Bunkefloprojektet får *alla* barn en timme idrott eller annan fysisk aktivitet per dag, vilket i förlängningen torde ge barnen både bättre allmänhälsa och underlätta det övriga skolarbetet.

De fysiska aktiviteterna bör i första hand ske i skolan – en plats där alla barn och ungdomar finns. Naturligtvis bör fler intressenter än skolan vara med i ett eventuellt kommande stockholmsprojekt. Såväl idrottsförvaltningen som Stockholms Idrottsförbund har under en längre tid arbetat intensivt med att ge inaktiva barn möjlighet att prova på idrotter direkt efter dagens skolarbete. Barnen får utan att vara föreningsanslutna möjlighet att prova på olika idrotter under leksamma former. Idrottsförvaltningens och föreningslivets kunskaper bör självklart nyttjas för att Bunkefloprojektet ska kunna förverkligas i Stockholm. Frågan om hur skoldagen planeras och genomförs ankommer inte på idrottsnämnden. Stadsdelsnämnderna respektive utbildningsnämnden svarar för detta. Förvaltningen är dock positiv till motionen och föreslår därför att idrottsnämnden tillstyrker motionärens förslag att genomföra ett ”Bunkefloprojekt” i Stockholm.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslöt den 12 december 2001 att godkänna förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av ledamoten *Jonas Ljungstedt* och tjänstgörande ersättaren *Clara Averbo* (båda v) vilken även vice ordföranden *Abdo Goriya*, ledamoten *Nils Thulén* och tjänstgörande ersättaren *Rune Olofsson* (alla s) anslöt sig till, bilaga 1.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens förslag

Av det totala antalet garanterade timmar i grundskolan, 6 665, svarar ämnet idrott och hälsa för 500 timmar. Timantalet i respektive ämne kan påverkas av ”elevens val” och

”skolans val”. Helt andra förutsättningar gäller för den femtedel av landets skolor som sedan något år deltar i försöksverksamhet med utbildning utan timplan. Dessa skolor är helt befriade från timplanens uppdelning i tid per ämne och ämnesgrupp, men har självklart att som övriga skolor följa gällande mål och kursplaner. Friheten innebär en möjlighet att för t ex ämnet idrott och hälsa göra en helt annan prioritering än nuvarande timplan. Från vår stadsdel deltar Hjulsta skolor och Gullinge-Kämpinge skolor i försöksverksamheten som pågår till utgången av juni 2005.

Vår uppfattning är att det idag finns en stor medvetenhet hos skolornas personal om betydelsen av fysisk aktivitet för eleverna. Utöver den schemalagda undervisningen i idrott och hälsa har därför skolorna många andra sätt att bereda eleverna möjligheter till rörelse under skoldagen. Som exempel från vår egen stadsdel kan nämnas att några av skolorna i tenstaområdet har idrott och hälsa som profil, en av dem med särskild inriktning mot basket. Dessa satsningar görs i samarbete med lokala idrottsföreningar som utan kostnader för skolorna ställer upp med ledare.

Det finns stor anledning att tro att dagens elever skulle ha mycket att vinna på att mer tid ägnades åt fysisk aktivitet. Mycket tyder också på att motion och rörelse har en positiv inverkan på inlärningsförmågan, och därför inte bör ses som något som bara berövar tid från andra ämnen. Det är för övrigt tänkvärt när man inom Bunkefloprojektet väljer att inräkna idrott och hälsa bland kärnämnen.

Modellen för att åstadkomma förbättringar tror vi dock inte är att genomföra ett Bunkefloprojekt i Stockholm. Det är sällsynt att en idé och modell som under särskilda betingelser vuxit fram bland en grupp eldsjälar går att med framgång överföra på det sätt som föreslås. Samtidigt skulle ett sådant beslut lätt kunna uppfattas som en form av centralstyrning. Vi föreslår därför att den gängse arbetsmodellen tillämpas även här, som innebär att skolorna utifrån sina olika förutsättningar och behov får pröva sig fram till de bästa lösningarna. För att stimulera och underlätta ett sådant utvecklingsarbete är det dock som alltid värdefullt att få hämta inspiration och idéer från andra, där Bunkefloprojektet är ett utmärkt exempel.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslöt den 25 oktober 2001 att

1. Överlämna och återoppta förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Förvaltningen får i uppdrag att efter samråd med sydvästra sjukvårdsområdet och det lokala föreningslivet föreslå en plan för hur man kan påverka alla – barn, vuxna, äldre och den egna personalen oavsett ålder – till att bedriva mera motion. För att få fram budskapet om motionens betydelse för hälsan ska förvaltningen utreda hur man inom Älvsjö stadsdel skulle kunna utlysa år 2002 alternativt hösten 2002/våren 2003 till ett friskvårdsår.

Reservation mot nämndens beslut anfördes av *Kenneth Persson* (v) som föreslog att nämnden skulle tillstyrka motionärens förslag och yrkade bifall härtill.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är önskvärt med mer motion i skolan men detta förutsätter mer resurser för idrottshallar och lärare. Kommunfullmäktige bör inte heller detaljreglera hur ytterligare resurser till skolan för motion ska användas. Det finns fler möjligheter att bedriva en utökad motionsverksamhet än den som prövats i Bunkeflo-projektet.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 8 november 2001 att som svar på remissen från kommunstyrelsen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att motion är viktig för barn och unga.

Förvaltningen anser emellertid inte att kommunfullmäktige ska fastslå hur den enskilda skolan ska arbeta för att befrämja elevens hälsa genom fysiska aktiviteter. Varje skola ansvarar för att målen nås med verksamheten.

Det är staten som ställer upp målen för skolan. Skolans uppdrag är fastställt i läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet samt kursplaner. Utifrån dessa avgör rektor och lärare, d.v.s. de professionella pedagogerna, hur målen ska nås.

Stockholms skolplan markerar dessutom att utöver de nationella styrdokumentet och Stockholms skolplan ska det ges så få politiska direktiv som möjligt till den enskilda skolan.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden som svar på remissen överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Erik Nilsson m.fl. (s), enligt följande.

Att utbildningsnämnden som yttrande över motion från Anne-Marie Strömberg (v) till kommunstyrelsen svarar vad som anförts nedan.

Utveckla ämnet idrott och hälsa

Ämnet idrott och hälsa måste utvecklas. I Skolverkets rapport om hälsoarbete i skolan ("Det måste vä sånt som får en att fundera mera") hävdas att den pedagogiska utmaningen är att hitta aktiviteter som stimulerar och ger en positiv upplevelse. Idrottsämnet tar i dag inte tillvara varje individs lust att röra sig. Skolan är många gånger kvar i kollektiva undervisningsformer, schemabunden undervisning, traditionell ämnesundervisning och betygskriterier som mäter fysiska prestationsresultat. I rapporten sägs att skolans arbetsformer avskräcker många barn och ungdomar till fysiska aktiviteter eftersom situationen upplevs som tvång, närvarokontroll, kollektivism och betygsfixering istället för lust och lärande.

Kursplanens strävansmål för idrott och hälsa är att "utveckla sin fysiska, psykiska och sociala förmåga samt utveckla en positiv självbild". Skolverket skriver att vad gäller att ha en positiv självbild innebär detta bland annat att se sin kropp som något positivt, helt enkelt vara nöjd med sig själv. Det kan innebära att en elev inte skall sättas i situationer där hans eller hennes kropp känns som ett hinder eller påhäng.

Mot denna bakgrund ska staden starta ett Centra för utveckling av elevernas hälsa. En huvuduppgift för centrat är att utveckla ämnet idrott och hälsa så att ämnet även blir en positiv stimulans för de elever som i dag vantrivs, eller som har "valt bort" ämnet. Erfarenheterna från Brännkyrka gymnasiums hälsopedagogiska centrum med att utforma individuella program för eleverna är viktiga att ta tillvara i detta arbete. En annan huvuduppgift för ett sådant centra är att utveckla ämnet så att andelen elever med icke godkänt på i synnerhet de yrkesförberedande programmen snabbt minskar. En del i ett sådant utvecklingsarbete är att se över behovet av att förändra dagens stora gymnastikhallar till mer flexibla lokaler för att underlätta en mer individualiserad undervisning.

I dag diskuteras i huvudsak ämnet idrott och hälsa i termer av hur många timmar idrott eleverna erbjuds per vecka. Detta är viktigt, men för att stärka idrottsämnet måste detta mått kompletteras. Staden ska varje läsår utöver antalet veckotimmar per elev följa upp idrottsundervisningen genom att analysera betygsresultaten för olika skolor och för olika program. I uppföljningen måste betydelsen av närhet till gymnastiksal tydliggöras. I dag måste många elever resa relativt lång för att komma

tiksal tydliggöras. I dag måste många elever resa relativt lång för att komma till sin gymnastikhall. Ett sådant exempel är eleverna vid Enskede Gårds gymnasium som måste resa till Bandhagen. Vidare är elevgruppernas storlek, lärarnas behörighet och elevernas kunskaper om kost och motion viktiga fakta för en allsidig utvärdering av ämnet idrott och hälsa.

Bättre möjligheter till motion utanför skoltid

Många elever behöver motionera mer än de gör i dag. En viktig del i socialdemokraternas förslag till fritidsklubb för årskurs 4–6 är att under eftermiddagarna ge eleverna möjlighet att pröva på olika former av idrott och fysiska aktiviteter. För äldre elever erbjuder i dag Stockholms idrottsförbund ”pröva-på-verksamhet” vid ett tiotal grundskolor Stockholm. Pröva på verksamheten vänder sig i första hand till elever som inte redan är aktiva i någon idrottsförening.

Mot denna bakgrund ska staden erbjuda alla elever i årskurs 4–6 möjlighet att vara med i en fritidsklubb. Staden ska vidare erbjuda föreningar att utöka ”pröva på verksamhet” för årskurserna 7–9 till fler grund- och gymnasieskolor. Idrottslärarna ska ges möjlighet att inom ramen för sin anställning både motivera elever att delta och stödja föreningarna (t ex de lokala skolidrottsföreningarna) så att verksamhetens innehåll utformas utifrån de behov och intressen som eleverna har. Staden ska vidare ytterligare stimulera skolidrotten genom att utöver de bidrag som staden i övrigt ger, ge extra ekonomiskt stöd till föreningar som erbjuder elever ”pröva-på-verksamhet”.

Fristående skolor

Vissa fristående skolor koncentrerar i dag sina gymnastiktimmar till några veckor per termin. Skälet är i huvudsak att minska sina lokalkostnader. Detta står i direkt strid med alla stockholmselevers behov av kontinuerlig fysisk aktivitet. För att ge alla elever i Stockholm rätt till en god idrottsundervisning ska staden begära av regeringen att de skolor som väljer denna modell för idrottsundervisningen inte ska ha rätt till skolpeng.

Reservation anfördes av ledamoten Claes-Göran Jacobson m.fl. (v), enligt följande.

1. Som svar på motion av Anne-Marie Strömberg (v) lämnas följande svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Förvaltningen får i uppdrag att ta initiativ till en träff med stadens idrotts- och motionsföreningar.
3. Därutöver anföras följande.

Stockholms stad ligger i botten när det gäller undervisning i idrott och hälsa, enligt en undersökning som gjorts i samband med Bunkefloprojektet i Malmö. Samma undersökning visar att 8 procent av Stockholmseleverna saknar betyg i ämnet idrott

sökning visar att 8 procent av Stockholmseleverna saknar betyg i ämnet idrott och hälsa.

Bunkefloprojektet startade på Ängsslättsskolan i Bunkeflostrand i Malmö. En av anledningarna till att projektet startade var rapporter om att frakturer p.g.a. benskörhet blivit 20 gånger vanligare i Malmö på en enda generations tid. Sedan projektet startade har 900 skolor anslutit sig till Bunkefloprojektets nätverk. Intresset från skolorna är alltså stort.

Stockholm deltar, på vänsterpartiets initiativ, i försöket med undervisning utan nationell timplan. Det innebär att skolorna lägger upp undervisningen för att nå målen och inte för att följa nationellt fastställd timplan. Eleven ska stimuleras till ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet och ta ett ansvar för sin hälsa, är ett av målen att sträva mot i ämnet Idrott och hälsa. De skolor som följer den nationella timplanen kan lägga in extra idrott och hälsa som en del av skolans val eller genom att förlänga skoldagen/minska antalet håltimmar. De skolor som inte följer den nationella timplanen har en ännu större möjlighet att införa daglig schemalagd idrott och hälsa. Framför allt är det viktigt att de fristående skolorna som idag lägger hela ämnet idrott och hälsa i stora block inser vikten av regelbunden motion.

Daglig schemalagd idrott och hälsa kan vara svårt att införa på alla skolor i Stockholm, dels p.g.a. att utrymme saknas i gymnastiksal, dels p.g.a. att ekonomiskt utrymme saknas för att anställa idrottslärare eller bekosta ett samarbete med idrottsföreningar. Detta ska dock inte behöva förhindra att staden gör allt som går för att Stockholms elever ska kunna få motion varje dag. T.ex. kan man göra som Vänge skola utanför Uppsala där barnen bryter lektionen för en språngmarsch.

För att underlätta för Stockholms skolor att införa schemalagd motion är utbildningsnämnden av den meningen att staden bör avsätta medel för ett eget Bunkefloprojekt där flera skolor kan ansöka om att delta i projektet.

För egen del bör utbildningsnämnden uppmuntra skolorna att införa idrott/fysisk aktivitet en timme om dagen och sprida information om Bunkefloprojektet samt ta initiativet till kontakt mellan skolor och intresserade idrotts-/motionsföreningar.

Reservation anfördes av ledamoten Marie Egnell (mp), enligt följande.

Som svar på motionen anför följande.

Det handlar här om att skapa insikt i hur viktig rörelse är av ett antal olika anledningar. Hälsan blir bättre, inläringen stimuleras även i teoretiska ämnen, för en del elever ökar självkänslan och sist men inte minst är rörelse roligt! Dessa anledningar anser vi borde vara tillräckliga för att Stockholms stads skolpolitiker på ett aktivt och engagerat sätt ska kunna uppmuntra skolornas arbete med dessa frågor och även utvärdera resultatet. Det handlar inte om att påtvinga alla skolor samma sätt att organisera sitt arbete.

Rörelse är inte enbart lika med idrott. När man integrerar dans, bild och form, musik och drama i de teoretiska ämnena bejakar man elevers och lärares lust att röra sig mer. På ett naturligt sätt blir de andra ämnena mera "rörliga".

Insiktsfulla skolledningar och andra kommuner, arbetar på flera håll i den här riktningen. Den ökade möjligheten till friare förhållningssätt gentemot timplanen kan också leda till bl a större inslag av rörelse under skoldagen. Detta innebär inte att man "tar" tid från andra ämnen eller ökar antalet veckotimmar.

Förvaltningen har genom skolhälsan tagit ett bra initiativ till en seminariedag den 6 november där erfarenheter från Bunkefloprojektet är ett inslag. Det är ett exempel på den typ av uppmuntran som förvaltningen kan bidra med. Seminariet var mycket välbesökt och vi hoppas att Skolhälsan funderar på om man kan upprepa det med inbjudan även till de lokala politikerna i stadsdelsnämnderna.

Det handlar också om att från politiskt håll underlätta för skolorna att få in olika moment av rörelse under skoldagen. Många skolor brottas med lokalproblem. Idrottssalar är underdimensionerade på flera håll där elevantalet ökat. Ibland saknas tillgång till idrottshallar i närområdet.

Att sätta upp mål för skolans verksamheter, där idrott och hälsa och rörelse är en del, och att utvärdera dessa mål, är en uppgift för centralt placerade politiker.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Jan Björklund m.fl. (fp), ledamöterna Kristina Alvendal m.fl. (m) och Pia Skott (kd) enligt följande.

Nämnden vill understryka att varje rektor själv måste bestämma om tid ska tas från andra ämnen eller om antalet timmar i skolveckan ska ökas för att användas till idrott och hälsa eller till andra ämnen. Omkring en tredjedel av ungdomarna i Stockholm är fysiskt passiva, vilket innebär att de inte ägnar sig åt idrott i någon form. Idrott i skolan kan spela en viktig funktion då det gäller att öka intresset för mer fysisk aktivitet på fritiden. Fysiska aktiviteter i skolorna kan också öka elevernas koncentrationsförmåga och därmed bidra till trivsel, arbetsro och goda studieprestationer. Nämnden är oroad över att ämnet idrott och hälsa har kommit att teoretiseras kraftigt de senaste åren. Syftet med idrottsundervisningen måste vara att eleverna ska röra på sig. Teoretiska kunskaper om hälsofrågor torde kunna inrymmas i andra ämnen såsom biologi och hemkunskap eller i de förebyggande elevvårdsarbetet. Nämnden anser därför att den nationella kursplanen för idrott och hälsa borde få en ny inriktning.

Nämnden vill också påtala vikten av föräldrarnas ansvar när det gäller uppmuntran till mer fysisk aktivitet på fritiden.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Kersti Py Börjeson m.fl. (s) enligt följande.

Vi välkomnar varje debatt om behovet av mer idrott och rörelse i skolan. Vi hoppas att debatterna så småningom leder fram till konkreta åtgärder. Både motionärens förslag och förvaltningens svar är helt i linje med förslagen i den motion om skolidrotten som vi presenterade för ett par år sedan. I den motionen pekade vi bland annat på projektet vid Sundbroskolan i Bunkeflo som ett intressant föredöme.

Ersättaryttrande gjordes av Peter Nilsson (mp) enligt följande.

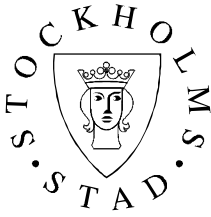
Miljöpartiet stöder förvaltningens förslag till beslut.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Jonas Ljungstedt och tjänstgörande ersättaren Clara Averbo (båda v) vilken även vice ordföranden Abdo Goriya, ledamoten Nils Thulén och tjänstgörande ersättaren Rune Olofsson (alla s) anslöt sig till enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi ställer oss positiva till att genomföra ett "Bunkefloprojekt" i Stockholm i enlighet med Ann-Marie Strömbergs (v) motion.

Förvaltningens svar innehåller många bra synpunkter men tar inte upp ett av de viktigaste argumenten i motionärens brödtext: att de barn som är minst motiverade att röra på sig är i störst behov av att aktiveras. Bunkeflomodellen är ett bra sätt att komma tillrätta med det problemet.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:47

2001:47 Motion av Ann-Marie Strömberg (v) om ett "Bunkefloprojekt"

En undersökning gjord av Bunkefloprojektet i Malmö har givit ett för Stockholms län och stad mycket pinsamt resultat. Stockholm är sämst i landet när det gäller att aktivera eleverna fysiskt. I undersökningen får kommunerna en poäng för varje årskurs från förskolan till nionde klass som har mer schemalagd undervisning i idrott och hälsa än riksgenomsnittet. Maximalt poäng är 10. Stockholm stads grundskolor ligger på ynka 2 poäng och slås därmed av både Göteborg och Malmö med 3 respektive 5 poäng.

Var fjärde svensk tioåring är överviktig. I vår stillasittande tid stannar många barn och ungdomar framför TV och dataspel och spontanidrotten minskar, samtidigt som elitiseringen inom idrotten går allt längre ner i åldrarna. Resultatet är på sikt förödande för folkhälsan.

Det räcker inte med att hänvisa till möjligheterna till "fritt val" i skolorna. Det är de elever som är minst motiverade att röra på sig som är i bäst behov av motion. Schemalagd motion innebär att motionsutövningen blir av. Eleverna mår bättre och orkar mer.

Bunkefloprojektet i Malmö innebär att motion schemaläggs på skolorna. Minst en timme om dagen skall eleverna få tillfälle till motion och rörelselek.

Jag vill med ovanstående bakgrund föreslå kommunfullmäktige besluta att genomföra ett "Bunkefloprojekt" i Stockholm med schemalagd motion minst en timma om dagen för alla elever i Stockholms grundskolor och gymnasieskolor.

Stockholm den 17 september 2001

Ann-Marie Strömberg